

მცენარეთა დაცვის სახელმწიფო კონტროლის 2022 წლის
პროგრამა

მუხლი 1. შესავალი

1. აღნიშნული პროგრამა შემუშავებულია „სურსათის/ცხოველის საკვების უვნებლობის, ვეტერინარიისა და მცენარეთა დაცვის კოდექსის“, „პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების შესახებ“ და „სავალდებულო სერტიფიცირებისადმი დაქვემდებარებული სასოფლო-სამეურნეო კულტურათა ჯიშების გასავრცელებლად დაშვებისა და მეთესლეობის შესახებ“ საქართველოს კანონების მოთხოვნების შესაბამისად და წარმოადგენს მცენარეთა დაცვის სახელმწიფო კონტროლის 2022 წლის სამოქმედო გეგმას.

2. მცენარეთა დაცვის სახელმწიფო კონტროლი მოიცავს სახელმწიფო პროგრამით გათვალისწინებული მცენარეთა საკარანტინო და არასაკარანტინო მავნე ორგანიზმების კონტროლს, ლაბორატორიულ გამოკვლევებს, პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების შემოტანასთან, მარკირებასთან, შენახვასთან, წარმოებასთან (დაფასობასთან), რეალიზაციასთან, გამოყენებასთან დაკავშირებული პირების საქმიანობის კონტროლს, პესტიციდების ხარისხის კონტროლს და შესაფუთი ხის მასალის მარკირების უფლების მქონე პირების კონტროლს.

3. პროგრამით გათვალისწინებული ღონისძიებების განხორციელება ხელს შეუწყობს: ქვეყნის ფიტოსანიტარიული მდგომარეობის შესწავლასა და შეფასებას, ქვეყანაში „სანიმუშო სასოფლო-სამეურნეო პრაქტიკის“ დანერგვას, მოსალოდნელი ეკონომიკური ზარალის თავიდან აცილებას, ქვეყნის მოსახლეობის უვნებელი სურსათით უზრუნველყოფას, საექსპორტო პოტენციალის გაზრდას, მოსახლეობის ჯანმრთელობისა და გარემოს დაცვას, შიდა ბაზრის ეფექტიან ფუნქციონირებას.

მუხლი 2. პროგრამის საფუძვლები

1. პროგრამის განხორციელების სამართლებრივი საფუძველია: სურსათის/ცხოველის საკვების უვნებლობის, ვეტერინარიისა და მცენარეთა დაცვის კოდექსი; FAO-ს „პესტიციდების განაწილებისა და გამოყენების წესების საერთაშორისო კოდექსი“; „როტერდამის კონვენცია ცალკეული საშიში ქიმიური ნივთიერებებითა და პესტიციდებით საერთაშორისო ვაჭრობის სფეროში წინასწარ დასაბუთებული თანხმობის პროცედურის შესახებ“; „პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების შესახებ“ საქართველოს კანონი; ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსი; „ფიტოსანიტარიული სერტიფიკატის და რეექსპორტის ფიტოსანიტარიული სერტიფიკატის ფორმებისა და გაცემის წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2010 წლის 31 დეკემბრის №427 დადგენილება; „ფიტოსანიტარიულ სასაზღვრო-საკარანტინო და ვეტერინარული სასაზღვრო-საკარანტინო კონტროლის განხორციელების წესის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2019 წლის 20 სექტემბრის №463 დადგენილება; ტექნიკური რეგლამენტი „ბაზარზე განთავსებული პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების კონტროლის და ნიმუშის აღების წესის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის №447 დადგენილება; ტექნიკური რეგლამენტის-„პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების მარკირების

წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის №427 დადგენილება; ტექნიკური რეგლამენტის - „პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების შენახვის, ტრანსპორტირების, რეალიზაციისა და გამოყენების წესების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის №451 დადგენილება; „იმ ბიზნესოპერატორის აღიარების წესი, რომლის საქმიანობა დაკავშირებულია მცენარეთა დაცვის სფეროსთან“ საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 13 დეკემბრის №590 დადგენილება; ტექნიკური რეგლამენტის- „პესტიციდების წვრილი დაფასოების ორგანიზების წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის №437 დადგენილება; „საქართველოში გამოსაყენებლად ნებადართული აგროქიმიკატების სახელმწიფო კატალოგის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2019 წლის 22 ოქტომბრის N 2-1008 ბრძანება; „საქართველოში გამოსაყენებლად ნებადართული პესტიციდების სახელმწიფო კატალოგის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2020 წლის 14 იანვრის №2-29 ბრძანება; „ტექნიკური რეგლამენტის „შესაფუთი ხის მასალის რეგულირების წესის“ დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 14 სექტემბრის N477 დადგენილება; ტექნიკური რეგლამენტი „კარტოფილის კიბოს კონტროლის წესის“ დამტკიცების თაობაზე საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 25 ივნისის №305 დადგენილება; ტექნიკური რეგლამენტი „სიმინდის დასავლეთის ხოჭოს წინააღმდეგ ბრძოლის წესის“ დამტკიცების თაობაზე საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 11 იანვრის №11 დადგენილება; „კარტოფილის ცისტანი ნემატოდების კონტროლის წესის“ დამტკიცების შესახებ საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 1 ივლისის №302 დადგენილება“, ტექნიკური რეგლამენტი „კარტოფილის რგოლური სიდამპლის კონტროლის პროცედურების დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2017 წლის 15 დეკემბრის N 553 დადგენილება; ტექნიკური რეგლამენტი „კარტოფილის მურა სიდამპლის კონტროლის პროცედურების დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2017 წლის 29 დეკემბრის №602 დადგენილება და სხვა ნორმატიული აქტები.

2. პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების სახელმწიფო კონტროლი განხორციელდება ქიმიური და ბიოლოგიური მცენარეთა დაცვისა და აგროქიმიური საშუალებების მწარმოებელ (დამფასოებელ), შემნახველ საწარმოში, პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების სარეალიზაციო ქსელში.

3. სახელმწიფო კონტროლის განსახორციელებლად საჭირო თანხები ანაზღაურდება სახელმწიფო ბიუჯეტით გათვალისწინებული ასიგნებებიდან.

მუხლი 3. პროგრამის მიზნები

პროგრამის მიზანია:

ა) საქართველოში წარმოებული მცენარეების, მცენარეული პროდუქტის საექსპორტო პოტენციალის ხელშეწყობის მიზნით, წარმოებისა და დასაწყობების ადგილებში ქვეყანაში არარეგისტრირებული საკარანტინო მავნე ორგანიზმების გავრცელების პრევენციისათვის მათი არსებობის და ქვეყნის ტერიტორიაზე რეგისტრირებული საკარანტინო მავნე ორგანიზმების გავრცელების არეალის დადგენა;

ბ) ქვეყნის ტერიტორიაზე მავნე ორგანიზმების მონიტორინგი, მათი მასობრივი გავრცელებით გამოწვეული მცენარის სიჯანსაღის საფრთხისა და სოფლის მეურნეობაში დიდი ეკონომიკური ზარალის თავიდან ასაცილებლად;

გ) პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების რეგულირება მათი მიმოქცევისა და გამოყენებისას. პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების წარმოების (დაფასოების), შემნახველი და სარეალიზაციო ობიექტების, ბაზარზე განთავსებული პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების ხარისხის, მარკირების სახელმწიფო კონტროლისა და მონიტორინგის განხორციელება მაღალი, ხარისხიანი და უვნებელი მოსავლის მიღების და მოქმედი წესების დარღვევების აღმოფხვრის მიზნით;

მუხლი 4. პროგრამის განხორციელების უფლებამოსილება

1. სახელმწიფო კონტროლს ახორციელებენ სააგენტოს უფლებამოსილი პირები.

2. სახელმწიფო კონტროლის განხორციელებისას გამოვლენილ ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევებზე სურსათის/ცხოველის საკვების უვნებლობის, ვეტერინარიისა და მცენარეთა დაცვის კოდექსის 65-ე, 72-ე და 74-ე მუხლების შესაბამისად სააგენტოს უფლებამოსილი პირი გამოწერს საჯარიმო ქვითარს.

მუხლი 5. საკარანტინო და არასაკარანტინო მავნე ორგანიზმების ზედამხედველობა და მონიტორინგი

1. საქართველოს მთავრობის 2019 წლის 20 სექტემბრის №463 დადგენილებით დამტკიცებული „ფიტოსანიტარიული სასაზღვრო-საკარანტინო და ვეტერინარული სასაზღვრო-საკარანტინო კონტროლის განხორციელების წესის“ მე-10 დანართით განსაზღვრულია საქართველოსათვის საკარანტინო მავნე ორგანიზმების (საქართველოში არარეგისტრირებული და საქართველოში შეზღუდულად გავრცელებული) ნუსხა, რომელთა მიმართ უნდა განხორციელდეს ფიტოსანიტარიული კონტროლი მცენარეებითა და მცენარეული პროდუქტებით საერთაშორისო ვაჭრობისას, ასევე ქვეყნის შიგნით, იმპორტიორი ქვეყნებისათვის საკარანტინო მნიშვნელობის მქონე მავნე ორგანიზმებისაგან თავისუფალი ზონების, ქვეყნის ფიტოსანიტარიული მდგომარეობის, დადგენისათვის, რაც ერთ-ერთი აუცილებელი მოთხოვნაა მცენარეებითა და მცენარეული პროდუქტებით საერთაშორისო ვაჭრობის განხორციელების პროცესში.

2. საექსპორტო პოტენციალის მქონე მცენარეული პროდუქციის ექსპორტის შეუფერხებლად განხორციელების მიზნით, იმპორტიორი მხარის ფიტოსანიტარიული მოთხოვნების შესაბამისად, მოყვანისა და დასაწყობების ადგილებში პროდუქციის სახეებისა და მათთვის დამახასიათებელი სპეციფიური საკარანტინო და სხვა რეგულირებადი მავნე ორგანიზმების გამოსავლენად, ასევე ფიტოსანიტარიული მდგომარეობის შეფასებისათვის განხორციელებული კონტროლისას აღებული ნიმუშების ლაბორატორიული გამოკვლევები.

3. წლის განმავლობაში განხორციელდება:

ა) გამოსაკვლევ ზონაში მავნე ორგანიზმების არსებობის დადგენის მიზნით, მონაცემების შეგროვება, გამოკითხვა, საჭიროებისას ნიმუშის აღება;

ბ) მცენარეებისა და მცენარეული წარმოშობის პროდუქტის მოყვანისა და დასაწყობების ადგილებში, საკარანტინო და არასაკარანტინო მავნე ორგანიზმების გამოვლენისა და დიაგნოსტიკისათვის, ფიტოსანიტარიული მონიტორინგი და ზედამხედველობა.

4. საკარანტინო და არასაკარანტინო მავნე ორგანიზმების ზედამხედველობისა და მონიტორინგის მიზნით კახეთის, შიდა ქართლისა და ქვემო ქართლის, მცხეთა-მთიანეთის, სამეგრელო-ზემო სვანეთის, გურიის, იმერეთის, სამცხე-ჯავახეთის, რაჭა-ლეჩხუმისა და ქვემო სვანეთის რეგიონებში, აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკისა და ქ.თბილისის ტერიტორიებზე, მავნე ორგანიზმების დიაგნოსტიკისათვის (ენტომოლოგიური, მიკოლოგიური, ვირუსოლოგიური, ბაქტერიოლოგიური, ჰელმინთოლოგიური, ჰერბოლოგიური) ანალიზი (ლაბორატორიული გამოკვლევა) ჩაუტარდება სავარაუდოდ 1315 ნიმუშს. (დანართი №3.1)

5. მცენარეთა დაცვის კონტროლის პროგრამის გახორციელების პროცესში, ფიტოსანიტარიული რისკების გათვალისწინებით, მცენარეთა სიჯანსაღისთვის საფრთხის შემცველი მავნე ორგანიზმების ან ახალი მავნე ორგანიზმის გამოჩენისას, მათი იდენტიფიცირების მიზნით, განხორციელდება: ენტომოლოგიური, ბაქტერიოლოგიური, ვირუსოლოგიური, მიკოლოგიური, ჰელმინთოლოგიური, ჰერბოლოგიური კვლევები. საჭიროების შემთხვევაში ანალიზი ჩაუტარდება სავარაუდოდ 100 ნიმუშს, დანართი №3.1-ის მიხედვით.

მუხლი 6. პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების კონტროლი

1. წლის განმავლობაში განხორციელდება წარმოების შემოწმება (ზედამხედველობა) „ პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების დაფასობის, მარკირების, შენახვის, რეალიზაციის და გამოყენების“ საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული მოთხოვნების შესრულების შემოწმების მიზნით.

2. 2021 წლის დეკემბრის მონაცემებით აღრიცხულია 746 ობიექტი, მათ შორის, უფადო აღიარება მინიჭებული აქვს პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების 559 სარეალიზაციო ობიექტს. 2022 წელს განხორციელდება მათი კონტროლი, ასევე, დაინტერესებული ბიზნესოპერატორების მომართვის შემთხვევაში, განხორციელდება კონტროლი აღიარების მინიჭების მიზნით.

3. პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების მონიტორინგის გეგმის შემუშავებისას გათვალისწინებულია:

ა) წინა წლების უხარისხო, ვადაგასული, არარეგისტრირებული პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების გამოყენებით გამოწვეული მოსავლის დანაკარგების შემთხვევები;

ბ) სააგენტოსათვის მომხმარებლის მიმართვის შემთხვევები;

გ) წინა წლებში განხორციელებული მონიტორინგის შედეგები;

დ) სააგენტოს მიერ საანგარიშო წელს და წინა წლებში განხორციელებული საქმიანობების შედარებითი ანალიზი.

4. ვინაიდან, ქვეყანაში არსებობს მხოლოდ ერთი აკრედიტირებული ლაბორატორია, რომელსაც გააჩნია შეზღუდული შესასძლებლობები - მოწმდება პესტიციდების 73 მოქმედი ნივთიერება და აგროქიმიკატების ძირითადი კვებითი მკვრო ელემენტები, შესაბამისად, არარეგისტრირებული, ფალსიფიცირებული, ვადაგასული, გამოსაყენებლად უვარგისად მიჩნეული პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების ბაზარზე განთავსების ფაქტების აღმოფხვრის მიზნით, მონიტორინგისას 2022 წელს აღებული და გამოკვლეული იქნება სხვადასხვა დასახელების ერთკომპონენტური და ორკომპონენტური პესტიციდების სავარაუდოდ 340 ნიმუში (450 ანალიზი) და ერთკომპონენტური, ორკომპონენტური და სამკომპონენტური აგროქიმიკატების სავარაუდოდ – 40 ნიმუში (74 ანალიზი), სულ, 380 ნიმუში (524 ანალიზი), მათ შორის:

ა) პესტიციდები:

ა.ა) ერთკომპონენტური - 230 ნიმუში (230 ანალიზი);

ა.ბ) ორკომპონენტური - 110 ნიმუში (220 ანალიზი),

ბ) აგროქიმიკატები:

ბ.ა) ერთკომპონენტური (აზოტი - N) – 20 ნიმუში (20 ანალიზი);

ბ.ბ) ორკომპონენტური (აზოტი - N + ფოსფორი - P) – 6 ნიმუში (12 ანალიზი);

ბ.გ) სამკომპონენტური (აზოტი - N + ფოსფორი - P + კალიუმი - K) – 14 ცალი (42 ანალიზი).

მუხლი 7. ინსპექტირება

დაინტერესებული პირების მომართვის შემთხვევაში განხორციელდება მცენარის, მცენარეული პროდუქტისა და სხვა ფიტოსანიტარიული რეგულირებადი ობიექტის ვიზუალური შემოწმება (დახედვა) მავნე ორგანიზმების გამოვლენის ან/და ფიტოსანიტარიულ მოთხოვნებთან შესაბამისობის დადგენის მიზნით, ექსპორტისა და რეექსპორტის დროს.

მუხლი 8. მოსალოდნელი შედეგები

1. შესწავლილ იქნება საქართველოს ტერიტორიის ფიტოსანიტარიული მდგომარეობა, საჭიროებისას დროული ფიტოსანიტარიული ზომების დასაგეგმად და ქვეყნიდან მცენარეული პროდუქტის ექსპორტის ხელშესაწყობად.

2. შემოწმებული იქნება პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების მწარმოებელი (დამფასოებელი), შემნახველი, სარეალიზაციო ობიექტები და მათი საქმიანობის შესაბამისობა მოქმედ კანონმდებლობასთან.

3. გამოვლენილი იქნება ფალსიფიცირებული, არარეგისტრირებული, აკრძალული, ვადაგასული და უვარგისი პესტიციდებითა და აგროქიმიკატების ბაზარზე განთავსების და გამოყენების ფაქტები.

დანართი №3.1

ნიმუშების ლაბორატორიული გამოკვლევები:

№	მცენარეთა მავნე ორგანიზმი	ნიმუშის რაოდენობა, ცალი (სულ 1315)
1. მავნებლები (ენტომოლოგიური კვლევა) - 905 ნიმუში;		
1	<i>Agrilus planipennis</i> Fainmaire - იფანის ზურმუხტისფერი პეწიანა	15
2	<i>Aleurocanthus woglumi</i> - შავი ფრთათეთრა	100
3	<i>Anoplopora Grablipenis</i> - აზიური ხარაბუზა	30
4	<i>Aonidiella citrina</i> – ნარინჯოვანთა ყვითელი ფარიანა	20
5	<i>Bemisia tabaci</i> - ბამბის ფრთათეთრა	100
6	<i>Carposina Sasakii</i> - ატმის ნაყოფჭამია	50
7	<i>Ceratitis capitata</i> - ხმელთაშუაზღვის ნაყოფის ბუზი	50
8	<i>Dendrolimus sibiricus</i> - ციმბირული აბრეშუმხვევია	20
9	<i>Diabrotica virgifera virgifera</i> - სიმინდის დასავლური ხოჭო	200
10	<i>Frankliniella occidentalis</i> - დასავლეთის ყვავილის თრიფსი	100
11	<i>Lopholeucaspis japonica</i> (Cockerell) იაპონური ჩხირისებრი ფარიანა	20
12	<i>Paysandisi archon</i> - პალმის ჩრჩილი	50
13	<i>Popillia japonica</i> - იაპონური ხოჭო	50
14	<i>Rhagoletis pomonella</i> - ვაშლის ბუზი	50
15	<i>Rhynchophorus ferrugineus</i> - პალმის წითელი ცხვირგრძელა	30
16	<i>Spodoptera littoralis</i> - ეგვიპტური ბამბის ხვატარი	20
2. ბაქტერიები (ბაქტერიოლოგიური კვლევები) - 170 ნიმუში;		
17	<i>Clavibacter michiganensis</i> subsp <i>sependonicus</i> - კარტოფილის რგოლური სიდამპლე	20
18	<i>Erwinia amylovera</i> - ხეხილის ბაქტერიული სიდამწვრე	30
19	<i>Pseudomonas syringae</i> pv <i>actinidiae</i> - კივის ბაქტერიული სიდამწვრე	20

20	Ralstonia solanacearum - კარტოფილის მურა სიდამპლე	20
21	Xanthomonas fragariae - ხენდროს კუთხოვანი ლაქიანობა	20
22	Xylella fastidiosa - პირსის დაავადება (ვაზის ბაქტერიოზი)	30
23	Xylophilus ampelinus - ვაზის ბაქტერიული ჭკნობა	30
3. ვირუსები (ვირუსოლოგიური კვლევები) - 40 ნიმუში;		
24	Peach rosette mosaic virus - ატმის მოზაიკა	15
25	Plum pox poty virus - ქლიავის ჩოფურა (შარკა)	10
27	Citrus tristeza closterovirus - ციტრუსოვანთა ტრისტეზა კლოსტეროვირუსი	15
4. სოკოები (მიკოლოგიური კვლევები) - 80 ნიმუში;		
28	Guignardia citricarpa - ციტრუსოვანთა შავი სიდამპლე	30
29	Synchytrium endobioticum - კარტოფილის კიბო	30
30	Stenocarpella maydis - სიმინდის ტაროს მშრალი სიდამპლე	20
5. ნემატოდები (ჰელმინთოლოგიური კვლევები) – 120 ნიმუში;		
31	Bursaphelenchus xylophilus - ფიჭვის ღეროს ნემატოდა	20
32	Ditylenchus destructor – კარტოფილის ღეროს ნემატოდა	20
33	Globodera palida - კარტოფილის მკრთალი ნემატოდა	20
34	Globodera rostochiensis - კარტოფილის ოქროსფერი ნემატოდა	20
35	Meloidogyne chitwoodi - კოლუმბიური მეგალე ნემატოდა	20
36	Meloidogyne fallax - ცრუ კოლუმბიური მეგალე ნემატოდა	20
6. მავნე ორგანიზმების გავრცელების არეალის სწრაფი ზრდის, ახალი მავნე ორგანიზმის გამოჩენასთან დაკავშირებული კვლევები		
37	ენტომოლოგიური, ბაქტერიოლოგიური, ვირუსოლოგიური, მიკოლოგიური, ჰელმინთოლოგიური, ჰერბოლოგიური კვლევები საჭიროების შემთხვევაში	